

LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

PAŽYMA

DĖL M. V. SKUNDO DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS NEGALIOS PAGRINDU TEIKIANT SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGAS TYRIMO

2016-04-05 Nr. (16)SN-36)SP-29

Lygių galimybių kontrolierė Agneta Lobačevskytė pagal 2016 m. kovo 4 d. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – ir Tarnyba) gautą M. V. (toliau - ir pareiškėjas) skundą atliko tyrimą dėl galimos diskriminacijos negalios pagrindu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas.

Atliekant tyrimą, 2016 m. kovo 14 d. raštu Nr. (16)SN-36)S-156 kreiptasi į Kauno m. savivaldybės (toliau - ir Savivaldybė) administraciją, prašant pateikti paaiškinimą dėl pareiškėjo skunde išdėstytų aplinkybių.

2016 kovo 14 d. raštu Nr. (16)SN-36)S-157 kreiptasi į VšĮ Kauno Centro poliklinikos (toliau – ir Poliklinika) administraciją, prašant pateikti paaiškinimą dėl pareiškėjo skunde išdėstytų aplinkybių.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

1. Tarnybai 2016 m. kovo 4 d. pateiktame pareiškėjo skunde (su vėlesniais papildymais) pateikiama informacija dėl Poliklinikos pastato (A. Mickevičiaus g. 4, Kaune) neprieinamumo judėjimo negalią turintiems asmenims. Pasak pareiškėjo, šią negalios rūšį turintiems asmenims nėra galimybės patekti į Poliklinikos antrą bei trečią aukštus, kadangi pastate nėra nei keltuvo, nei lifto. Skunde teigiama, jog dėl šios priežasties neįgaliesiems yra apribojama galimybė gauti sveikatos priežiūros paslaugas.

2. Poliklinikos direktorė D. Pavilionienė 2016 m. kovo 23 d. raštu Nr. 9-11-302 paaiškino, jog Poliklinikos valdomuose trijuose pastatuose neįgaliesiems asmenims yra užtikrinamos visos galimybės gauti Poliklinikoje teikiamas sveikatos priežiūros paslaugas. Poliklinikos pastate, adresu Nepriklausomybės g. 10, 2014 m. buvo renovuotas liftas, kuris yra pritaikytas pacientams su negalia. Pastatuose, adresu Donelaičio g. 70 ir Medvėgalio g. 21-1, neįgaliųjų asmenų patekimui į pastatą yra įrengti pandusai.

Pažymima, kad ketvirtas Poliklinikos pastatas, adresu A. Mickevičiaus g. 4, neįgaliesiems asmenims yra prieinamas, t. y., neįgaliesiems yra sudaryta galimybė patekti į pastato vidų. Pastato viduje prie pagrindinio įėjimo įrengtas keltuvai. Prie durų yra mygtukas, kuriuo neįgalus asmuo gali pasikviesti į pagalbą registratūros darbuotoją. Prie keltuvo yra informacija, nurodanti, kaip naudotis keltuvu, bei kontaktiniai telefono numeriai, kuriais esant reikalui galima kreiptis pagalbos. Asmenys, turintys judėjimo negalią, keltuvu pasikelia ar yra pakeliami į pirmą aukštą.

Asmenims, turintiems judėjimo negalią, sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos poliklinikos pirmame aukšte, kur yra šeimos gydytojo kabinetai, procedūrinis bei kur prireikus organizuojamos specialistų konsultacijos. 2015 m. gruodžio mėnesį neįgaliųjų patogumui Poliklinikos pirmame aukšte buvo įrengtas gydytojo kardiologo kabinetas. Pacientams sudaryta galimybė pirmame aukšte atlikti visų organų echoskopinius ir radiologinius tyrimus, atlikti EKG bei ambulatorines chirurgines operacijas, priduoti kraujo mėginius tyrimams. Pacientams su judėjimo negalia sudarytos sąlygos gauti ir kitas sveikatos priežiūros paslaugas, nes specialistai esant poreikiui nusileidžia į pirmą aukštą. Be to, pacientą lydintieji gali pasinaudoti ir neįgaliesiems skirtu vežimėliu.

2015 m. parengtas Poliklinikos investicinis projektas „Paslaugų kokybės ir prieinamumo neįgaliesiems ir senyvo amžiaus pacientams pagerinimas“. Išorinio lifto Poliklinikoje įrengimas yra viena iš projekto priemonių, kuri bus įgyvendinta, jei bus gautos Europos Sąjungos fondų investicijos. Be to, siekiant projekte užsibrėžtų tikslų, numatyta rekonstruoti dalį Poliklinikos patalpų, įrengti papildomus šeimos gydytojų kabinetus, pritaikyti įstaigos prievažas ir prieigas neįgaliesiems bei senyvo amžiaus asmenims.

Pažymima, kad Poliklinikos projektas yra įtrauktas į regioninę Kauno miesto savivaldybės parengtą Aleksoto ir Žaliakalnio seniūnijų integruotų teritorijų 2014-2020 m. vystymo programą.

3. Savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas S. Šliažas 2016 m. kovo 24 d. raštu Nr. (33.192)l-1353 informavo, kad Poliklinika paslaugas teikia trijuose Kauno miesto savivaldybei nuosavybės teise priklausančiuose negyvenamuosiuose pastatuose: A. Mickevičiaus g. 4, Nepriklausomybės a. 10 ir K. Donelaičio g. 70. Negyvenamąsias patalpas Medvėgalio g. 21-1 Poliklinika yra įsigijusi savo lėšomis.

Pastate, adresu Nepriklausomybės g. 10, yra liftas, kuris pritaikytas pacientams su negalia. Liftas renovuotas 2014 m., įgyvendinant Europos Sąjungos finansuojamą projektą „Psichikos dienos stacionaro (centro) įkūrimas VšĮ Kauno Centro poliklinikoje“ (projekto kodas: VP3-2.1-SAM-08-R-21-001). Pastatuose, adresu K. Donelaičio g. 70 ir Medvėgalio g. 21-1, tam, kad neįgalieji galėtų patekti į patalpas, yra įrengti pandusai. Ketvirtasis pastatas, adresu A. Mickevičiaus g. 4, yra kultūros paveldo saugojamoje teritorijoje su saugojamais vakarinio ir šiaurinio fasadų elementais. Pastato statybos baigimo metai – 1934. Nežiūrint į tai, kad šiame pastate dar nėra įrengto neįgaliesiems pritaikyto lifto, jiems patekti į pastato vidų galimybė yra užtikrinta. Pastato durys yra paveldo saugojamos, varstomosios. Prie durų yra mygtukas,

kuriuo neįgalus asmuo gali pasikviesti į pagalbą registratūros darbuotoją. Dėl keltuvo įrengimo, suderinus su kultūros paveldu, buvo pakeista durų atsidarymo i išorę kryptis, pakeistos pačios durys. Pastato viduje prie pagrindinio įėjimo poliklinikos lėšomis įrengtas keltuvas. Asmenys, turintys judėjimo negalią, keltuvu gali pasikelti į pirmą aukštą. Prie keltuvo yra informacija, nurodanti, kaip naudotis keltuvu, bei kontaktiniai telefono numeriai, kuriais galima kreiptis pagalbos. Pastato pagrindinių durų slenkstis yra ne aukštesnis kaip 20 mm., prie pagrindinio įėjimo esantys kojų valymo įtaisai sutampa su dangos paviršiumi. Esant reikalui galima pasinaudoti Poliklinikos neįgaliųjų vežimėliu. Asmenims, turintiems judėjimo negalią, sveikatos priežiūros paslaugos (šeimos gydytojo, prireikus ir specialistų konsultacijos, visų organų echoskopiniai ir radiologiniai tyrimai, atliekamos EKG bei ambulatorinės chirurginės operacijos, paimami kraujo mėginiai tyrimams) teikiamos Poliklinikos pirmame aukšte.

Vyresnio amžiaus pacientų patogumui pagrindinėje laiptinėje artimiausiu metu bus sumontuoti sieniniai porankiai.

Poliklinika pagal aptarnaujamų asmenų skaičių mieste yra trečia, pacientų mėgstama, tai patvirtinta pacientų apklausomis. Prie Poliklinikos prisirašę beveik 33 000 Kauno miesto gyventojų. Patogi Poliklinikos vieta svarbi ne tik aplink gyvenantiems asmenims, bet ir dirbantiems bei studijuojantiems. Iki 2015 m. nebuvo galimybės vykdyti pastato rekonstrukcijos darbų (pažymėtina, jog pastatas nuo statybos užbaigimo metų 1934 nėra rekonstruotas), nes nebuvo baigti kadastriniai žemės matavimai, nebuvo pasirašyta žemės panaudos sutartis.

Siekiant Poliklinikoje pagerinti sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą neįgaliesiems ir vyresniojo amžiaus asmenims yra parengtas ir įtrauktas į 2014-2020 metų Kauno miesto integruotos teritorijos vystymo programą projektas „Pirminės sveikatos priežiūros paslaugų neįgaliesiems ir vyresnio amžiaus asmenims kokybės ir prieinamumo gerinimas VšĮ Kauno Centro poliklinikoje“. Projektą planuojama įgyvendinti Kauno miesto savivaldybės, Poliklinikos ir ES lėšomis. Išorinio lifto Poliklinikoje įrengimas yra viena iš projekto priemonių. Be to, siekiant projekte užsibrėžtų tikslų, numatyta rekonstruoti dalį Poliklinikos patalpų, įrengti papildomus šeimos gydytojų kabinetus, pritaikyti įstaigos prievažas ir prieigas neįgaliesiems bei vyresnio amžiaus asmenims.

Vadovaujantis 2001 m. birželio 14 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. 317 „Dėl STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos, reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“ patvirtinimo“, neįgaliesiems asmenims, atvykusiems į šiame pastate esančią Polikliniką yra sudaryta galimybė naudotis automobilių stovėjimo aikštele, kurioje skirtos dvi vietos automobiliams pastatyti.

Administracijos direktoriaus pavaduotojas pažymi, kad Kauno miesto savivaldybė gavo ir nagrinėjo M. V. 2016 m. vasario 28 d. skundą „Dėl Kauno miesto sav. Administracijos piktnaudžiavimo, šiurkščių žmogaus teisių pažeidimo, pasityčiojimo iš žmonių invalidų su negalia, kurie sunkiai vaikšto“ (toliau -

skundas). Šį skundą nagrinėti Kauno miesto savivaldybei persiuntė Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento Ryšių su visuomene skyrius.

Pažymima, jog 2016 m. kovo 4 d. rezoliucija Nr. 33-269 Lietuvos Respublikos Vyriausybės kancleris Ministro Pirmininko pavedimu M. V. skundą nukreipė nagrinėti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai kartu su Kauno miesto savivaldybe.

Apie Savivaldybės ir Poliklinikos veiksmus siekiant užtikrinti paslaugų prieinamumą neįgaliesiems asmenims Poliklinikoje buvo informuotas pareiškėjas Kauno miesto savivaldybės administracijos 2015 m. gruodžio 18 d. raštu Nr. (33.152)R-5293, atsakydami į analogiško turinio skundus, Kauno miesto savivaldybei persiūstus Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos Asmenų aptarnavimo skyriaus 2015 m. lapkričio 18 d. raštu Nr. (1D-4219)2D-6119 „Dėl M. V. kreipimosi“ ir Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriaus 2015 m. lapkričio 17 d. raštu Nr. 4D-2015/2-1533/3D-3182 „Dėl skundo ir Seimo kontrolieriaus tarpininkavimo“ ir Kauno miesto savivaldybės administracijos Sveikatos apsaugos skyriaus 2016 m. kovo 15 d. raštu Nr. 67-6-29. Atsakant paaiškinta, kokių priemonių imasi Poliklinikos administracija, siekdama pagerinti sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą neįgaliesiems ir vyresniojo amžiaus asmenims.

4. 2016 m. kovo 30 d. Tarnybai pateiktame pareiškėjo skundo papildyme nurodoma, jog dėl Poliklinikos pastato nepritaikymo judėjimo negalią turinčių asmenų poreikiams, neįgaliesiems yra apribota galimybė gauti biocheminės laboratorijos, oftalmologo, LOR gydytojo ir kitas paslaugas. Iš 25 gydytojų kabinetų tik 5 yra pirmajame Poliklinikos pastato aukšte. Pareiškėjas pažymi, jog Poliklinikos registratūra ir rūbinė taip pat yra įrengtos ne pirmajame aukšte.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

1. Tyrimo metu buvo nustatoma, ar judėjimo negalią turintiems asmenims nėra apribojama galimybė savarankiškai patekti į Polikliniką, judėti joje bei gauti joje teikiamas sveikatos priežiūros paslaugas. Tai yra, ar nėra pažeidžiami Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos (toliau – ir Konvencija) 9 straipsnio 1 dalies bei Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimai.

2. Konvencijos 9 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog valstybės, šios Konvencijos šalys, siekdamos, kad neįgalieji galėtų gyventi savarankiškai ir visapusiškai dalyvauti visose gyvenimo srityse, imasi atitinkamų priemonių, kad užtikrintų neįgaliesiems lygiai su kitais asmenimis fizinės aplinkos, transporto,

informacijos ir ryšių, įskaitant informacijos ir ryšių technologijų bei sistemų, taip pat kitų visuomenei prieinamų objektų ar teikiamų paslaugų prieinamumą tiek miesto, tiek kaimo vietovėse.

3. Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatyta, jog, įgyvendindamas lygias galimybes, paslaugų teikėjas, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokias pat paslaugas.

Jei paslaugų teikimo vieta ir jos aplinka nepritaikyta neįgalųjų poreikiams, dėl ko neįgalieji negali ten patekti, akivaizdu, jog jiems tokiais veiksmais (neveikimu) apribojama galimybė gauti paslaugas.

4. Tyrimo metu nustatyta, jog Kauno m. savivaldybė yra Poliklinikos steigėja. Poliklinikos pastatas, esantis A. Mickevičiaus g. 4, Kaune, pastatytas 1934 m. ir nebuvo rekonstruotas. Šis negyvenamasis pastatas nuosavybės teise priklauso Kauno m. savivaldybei. Poliklinikos pastate sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos trijuose aukštuose. Judėjimo negalią turintys asmenys gali patekti tik į pirmąjį Poliklinikos pastato aukštą. Dėl neįrengto lifto, keltuvo ar kitų techninių priemonių, judėjimo sutrikimus turintys asmenys negali savarankiškai patekti į kitus pastato aukštus. Dėl šios priežasties judėjimo negalią turintys asmenys negali gauti visų Poliklinikoje teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų.

Darytina išvada, jog Poliklinikos pastatas nėra pritaikytas judėjimo negalią turinčių asmenų poreikiams pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 317 „Dėl STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“ patvirtinimo“ patvirtinto Statybos reglamento reikalavimus ir dėl to apriboja jų galimybes gauti Poliklinikoje teikiamas sveikatos priežiūros paslaugas. Tai yra, pažeidžiamas Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimas bei nevykdoma Konvencijos 9 straipsnio 1 dalyje numatyta pareiga dėl visuomeninių objektų ar teikiamų paslaugų prieinamumo užtikrinimo.

5. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 2015 m. lapkričio 19 d. rašte Nr. (1.1.36-282)4-4262 pažymima, jog Kauno m. savivaldybė, teikdama investicinių lėšų poreikį 2016 – 2018 metams, nepateikė lėšų poreikio liftui Poliklinikoje įrengti. Dėl šios priežasties investicinės lėšos skirtos nebuvo.

Savivaldybės administracija Tarnybai taip pat nepateikė duomenų apie teisės aktuose numatytą finansavimą (kitas priemones) žmonių su judėjimo negalia kliūčių Poliklinikoje šalinimui.

Darytina išvada, jog Kauno m. savivaldybės administracija nesiėmė priemonių dėl Poliklinikos pastato (A. Mickevičiaus g. 4, Kaune) pritaikymo asmenų su judėjimo negalia poreikiams.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 14 straipsniu, 15 straipsniu bei Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 24 straipsnio 1 dalies 2 punktu,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

Kreiptis į Kauno miesto savivaldybės administraciją ir siūlyti užtikrinti VšĮ Kauno Centro poliklinikos pastato (A. Mickevičiaus g. 4, Kaune) ir jo aplinkos pritaikymą neįgaliųjų ir riboto judumo asmenų poreikiams, pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 317 „Dėl STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“ patvirtinimo“ patvirtinto Statybos reglamento reikalavimus, ir taip pašalinti kliūtis ribojančias teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą asmenims su judėjimo negalia.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Lobačevskytė